



7. Kwaliteit openbaar bestuur

Maastricht, september '23

Kwaliteit openbaar bestuur

De Provincies dragen zorg voor een goed openbaar bestuur. Provincies houden op onderdelen toezicht op gemeenten, gemeenschappelijke regelingen en het Waterschap. Met name het financieel toezicht op gemeenten en het wettelijk toezicht in het buitengebied vragen bijzondere aandacht. De Provincie en in het bijzonder ook de Commissaris van de Koning (als rijksorgaan) geven invulling aan het tegengaan van ondermijning, het bevorderen van integriteitsbesef, de zorg voor goede interbestuurlijke verhoudingen en een weerbare overheid. Het provinciebestuur heeft ook aandacht voor de doorontwikkeling van de Limburgse bestuurscultuur. En wij bevorderen een goede aansluiting van Limburgse ondernemers, (kennis)instellingen en inwoners/ gemeenten op de beschikbare Europese en nationale programma's. Daarbij nemen wij op onderdelen ook zelf het initiatief in het voorbereiden en ondersteunen van voorstellen met grote impact voor Limburg of waar programma's direct aansluiten op de Limburgse beleidsambities en programma's. Wij onderhouden goede contacten in Den Haag, Brussel en de buurlanden om zorg te dragen voor een sterke belangenbehartiging en goede samenwerking op voor Limburg belangrijke onderwerpen en dossiers.

Eren en gedenken is en blijft belangrijk. De aanloop naar 80 jaar bevrijding start al in 2023. Bovendien vindt de start van de Nationale Viering van de Bevrijding in 2024 plaats in de Provincie Limburg.

Wat willen we bereiken?

7.1. Bestuurlijke opgaven doelgericht, kostenbewust en transparant bereiken vanuit een actieve opstelling van eigen kracht en vanuit een grensoverschrijdend en internationaal perspectief.

We realiseren de bestuurlijke opgaven doelgericht, kostenbewust en transparant vanuit een actieve opstelling van eigen kracht en vanuit een grensoverschrijdend en internationaal perspectief.

Wat gaan we daarvoor doen?

7.1.1. Rijks- en veiligheidstaken CdK

Omschrijving

Rijks- en veiligheidstaken

De Commissaris van de Koning (CdK) voert zijn Rijkstaken – gebaseerd op zijn ambtsinstructie – uit. Deze rijkstaken behelzen onder meer Openbare Orde en Veiligheid, burgemeesterszaken & bestuurlijke verhoudingen, bestuurlijke integriteit gemeenten/ waterschap, Koninklijke Onderscheidingen & Predicaten, grenskwesties en worden separaat verantwoord aan de Rijksoverheid. Ook kan de CdK als Rijksorgaan een specifieke opdracht krijgen. Denk hierbij aan de rijksopdracht vluchtelingen, stikstof en grensoverschrijdende samenwerking.

Integriteit

De Commissaris van de Koning heeft op grond van de Provinciewet en zijn ambtsinstructie de verantwoordelijkheid de bestuurlijke integriteit te bevorderen. Deze verantwoordelijkheid valt uiteen in twee onderdelen:

- 1) De integriteit in eigen huis, de Provincie Limburg, waar het de ambtelijke organisatie, het college van

GS en Provinciale Staten betreft (provinciewet).

2) De zorgplicht naar Gemeenten en Waterschap in Limburg (Rijkstaak).

Weerbare overheid

Naast bovenstaande taken is de CdK verantwoordelijk voor 'weerbare overheid', waarbinnen Veilige Publieke Dienstverlening (VPB), aanpak van ondermijning (o.a. Bibob, samenwerking RIEC), integriteit en bestuurscultuur worden ingezet. Provinciale (wettelijke) taken en rijkstaken gecombineerd uitgevoerd. De provinciale inzet voor een weerbare overheid en tegen ondermijning van het openbaar bestuur wordt de komende tijd verder geïntensiveerd.

Kwaliteit

Taken in het kader van rijkstaken, integriteit en weerbare overheid/ aanpak ondermijning worden uitgevoerd.

Kwaliteit (indicator)



Tijd

Planning ligt op schema.

Tijd (indicator)



Geld

De begroting stijgt met € 0,06 mln.

Bij GS-besluit van 20-4-2023 is een bedrag van € 0,06 mln. toegevoegd voor het interregproject EMRWIC. Dekking vindt plaats uit de Europese cofinancieringsmiddelen.

Geld (indicator)



7.1.2. Bestuurskracht en bestuurlijke organisatie: als partner en als toezichthouder

Omschrijving

Het is voor ons van belang dat Limburgse gemeenten in staat zijn om hun maatschappelijke opgaven te realiseren. Om al die taken goed uit te voeren moeten gemeenten steeds meer opereren in complexe samenwerkingsverbanden: met elkaar, met andere overheden en met maatschappelijke partijen. Daarmee worden steeds hogere eisen gesteld aan de kracht van het lokaal bestuur. Dit geldt ook voor de provincie zelf; provincies hebben door landelijke besluitvorming op een aantal maatschappelijk urgente thema's (volkshuisvesting, landelijk gebied, ruimtelijke ordening, bereikbaarheid en energie) een grote 'rol in de ruimte'.

Interbestuurlijke verhoudingen

De bestuurlijke verhoudingen tussen gemeenten onderling, tussen provincie en gemeenten, tussen provincies onderling en die met het Rijk hebben de volle aandacht. Met aandacht voor regionaal maatwerk, om recht te doen aan regionale verschillen. De inzet van de provincie in de Investeringsagenda Noord-Limburg 2019-2023 en de projecten van de regiodeal Noord-Limburg is volop in uitvoering.

In de Peel wordt er samengewerkt met Provincie Noord-Brabant, drie waterschappen en vier regio's van samenwerkende gemeenten en is de gebiedsgerichte aanpak een van de nationale NOVI/NOVEX-gebieden. De Provincie participeert in het traject NOVI/NOVEX-gebied Zuid-Limburg. De aanpak en de provinciale inzet daarin wordt in 2023 voortgezet. De expertise en ervaringen die de provincie heeft opgedaan bij de regiodeals zullen gedeeld worden met regio's die zelf initiatief willen nemen om te komen tot een nieuwe regiodeal.

De provincie als partner

Wij nemen een rol in de interbestuurlijke verhoudingen vanuit twee invalshoeken: als partner en als toezichthouder. Als partner neemt de provincie deel aan het in 2022 gestarte onderzoek naar de Bestuurlijke Regionale Ecosystemen (BRE) in Zuid-Limburg. Het onderzoek is bedoeld om beter zicht te krijgen op de vraag waarom in Zuid-Limburg onvoldoende krachtig en eensgezind wordt samengewerkt en onvoldoende resultaten worden bereikt. Het onderzoek is gefinancierd door de gemeenten Heerlen, Sittard-Geleen, Maastricht, door de provincie en door het Ministerie van BZK. Verder is de provincie waar mogelijk partner richting het Rijk daar waar het vraagstukken omtrent bestuurskracht betreft. De Provincie Limburg ondersteunt in dat verband gesprekken tussen gemeente(n) en Rijk, zoals bij de gemeente Mook en Middelaar. Gemeentelijke herindelingen kunnen alleen op steun van de provincie rekenen indien alle betrokken gemeenteraden daarover een positief besluit hebben genomen en voldaan wordt aan de vier criteria van het nieuwe beleidskader gemeentelijke herindeling (maart 2019) van het Rijk: draagvlak, bestuurskracht, interne samenhang en nabijheid van bestuur en regionale samenwerking.

De provincie als interbestuurlijk toezichthouder

Wij zijn naast partner ook interbestuurlijk toezichthouder; dit betreft een wettelijke taak. Tevens houden we financieel en generiek toezicht. In de rol van financiële toezichthouder, bewaken wij de financiële positie en functie van gemeenten met als doel deze financieel gezond te houden. Het generieke toezicht ziet op de medebewindstaken van gemeenten, gemeenschappelijke regelingen en het Waterschap voor de domeinen Wabo/Wro, Erfgoed, Huisvesting verblijfsgerechtigden en Informatie – en archiefbeheer.

Kwaliteit

1. Het in 2022 gestarte onderzoek naar de Bestuurlijke Regionale Ecosystemen (BRE) in Zuid-Limburg is opgeleverd en toegezonden aan de Zuid-Limburgse gemeenten.
2. Wij ondersteunen gemeenten bij vraagstukken omtrent bestuurskracht.
3. Wij voeren de wettelijke taken op het gebied van interbestuurlijk toezicht adequaat uit (zowel financieel als generiek toezicht).

Kwaliteit (indicator)



Tijd

Conform planning.

Tijd (indicator)



Geld

De begroting stijgt met € 0,24 mln.

Bij GS-besluit van 19-9-2023 is een bedrag toegevoegd van € 0,24 mln. in verband met de indexering van de voorziening APPA (Algemene pensioen- en uitkeringswet politieke ambtsdragers). Dekking vindt plaats uit het begrotingsresultaat.

Geld (indicator)



7.1.3. Internationalisering en Public Affairs: vernieuwend verbinden over grenzen heen

Omschrijving

In het Kader Internationalisering, vernieuwend verbinden over grenzen heen zijn de grensoverschrijdende aspecten van de Provinciale koers bijeengebracht. Met het vaststellen ervan is onze koers uit voorgaande

bestuursperioden bevestigd en zijn de kaderstellende uitgangspunten en strategie, die leidend zijn voor onze grensoverschrijdende activiteiten, vastgelegd. Vertrekpunt is dat de eigen provinciale agenda leidend is voor onze activiteiten, evenals de focus en versterkte inzet op de relatie met de buurlanden.

Samenwerking buurlanden/Euregio's

De kern van het internationaliseringsbeleid van Limburg ligt in de brede samenwerking met de directe buurlanden Duitsland en België en hun grensregio's. Samenwerking met de buurlanden is een brede opgave waar vanuit meerdere provinciale programma's een bijdrage aan zal worden geleverd, zowel in agendavorming als projectontwikkeling. Zo ondersteunen wij de grensoverschrijdende inzet van bijvoorbeeld de Brightlands campussen. Wij hebben zicht op de grensknelpunten en mogelijke oplossingen, met name bij grensoverschrijdend ondernemen, werken en leren. Allianties (strategisch en operationeel) worden gelegd tussen de agenda's van onze bureaus en die van Limburg. Doel hiervan is de ontwikkeling van een sterk en aantrekkelijk werk- en leefgebied in en rondom Limburg. In de samenwerking met Noordrijn-Westfalen wordt in een breed partnerschap met Rijk, Land, grensprovincies, Bezirke en Euregio's gewerkt aan de bilaterale samenwerking via onder andere een jaarlijkse Grenslandconferentie en een Grenslandagenda. Limburg is nauw betrokken bij de voorbereiding en uitvoering hiervan. Daarnaast zijn wij als Limburg actief lid van de Euregio's.

Europese fondsen en programma's

Voor het realiseren van de doelen van het provinciaal beleid benutten wij de kansen van Europese fondsen in de nieuwe Europese programmaperiode 2021-2027. Dit combineren wij met de mogelijkheden van Nationale (herstel) fondsen. Om hiervan optimaal gebruik te maken kiezen we voor een proactieve aanpak voor het ontwikkelen van proposities. Daarbij maken we onderscheid in projecten en opgaven naar grootte, impact en die van sociaaleconomische betekenis zijn voor Limburg. Het gaat hier om bijdragen aan de grote transitie die ons te wachten staan, de kracht van onze samenwerking met Limburgse partners en het oog houden voor kansen. Hierbij ligt de prioriteit bij de ondersteuning van de "Flagships". Wij trekken hierin gezamenlijk op met partners in Limburg zoals de campusorganisaties, LIOF, steden, kennisinstellingen, het bedrijfsleven en koepelorganisaties en ondersteunen hen proactief in de projectontwikkeling, met als focus de realisering van provinciaal beleid. Wij gaan ervan uit dat door de partners in de Provincie Limburg ook voor de nieuwe Programmaperiode 2021-2027 een vergelijkbaar bedrag met de vorige periode wordt binnengehaald. Onder andere via het Comité van de Regio's zullen wij reageren op nieuwe beleidsvoorstellen en programma's van de Europese Commissie.

Public Affairs

Om snel en adequaat te kunnen inspelen op politieke kansen en bedreigingen met belangenbehartiging/lobby/internationale betrekkingen, zijn we ambtelijk vertegenwoordigd (en bestuurlijk zichtbaar) in Brussel, Den Haag en Düsseldorf. De Public Affairs adviseurs werkzaam op deze posten, zijn de Limburgse ogen, oren en liaisons en onderhouden van daaruit tevens een sterk netwerk in Vlaanderen, Wallonië en Noordrijn-Westfalen. Er wordt vanuit één agenda gewerkt getiteld Limburg Verbinden; agenda Public Affairs voor Rijksoverheid, Europese Unie en buurlanden. Deze agenda wordt jaarlijks geüpdate op basis van relevante ontwikkelingen, zoals in het afgelopen jaar de watersnood en de gevolgen van Covid19. In het eerste kwartaal van 2023 zal een nieuwe update verschijnen. Zodra er na de Provinciale Verkiezingen een nieuw bestuursprogramma is, zal er op basis daarvan een nieuwe agenda Public Affairs voor Rijksoverheid, Europese Unie en buurlanden 2023-2027 volgen.

Maastricht Working on Europe (MWOE)

Wij werken samen met de Universiteit Maastricht en gemeente Maastricht aan een meerjarig programma betreffende het profileren en positioneren van Limburg als Europese regio voor gesprek, debat, en kennis- en visieontwikkeling rondom Europese thema's. In juli 2020 is hiervoor over de periode medio 2020-maart 2022 een provinciale subsidie verstrekt. Om aan de gemaakte afspraken te kunnen voldoen is een aanvullend budget voor de periode april 2022- juli 2024 aangevraagd. Voor de periode april –

december 2022 is reeds een bijdrage beschikbaar gesteld van € 800.000. Besluitvorming over het al dan niet toekennen van een bijdrage voor de resterende periode vindt eind 2022 plaats.

De volgende drie thema's staan centraal in de huidige periode:

1. Maastricht als Europees 'Centre of Excellence': het bevorderen van multidisciplinair en maatschappelijk impactvol Europa-onderzoek, inclusief het toegankelijk maken van academische kennis voor een zo breed mogelijk publiek en, waar mogelijk, het betrekken van de burger bij onderzoek.
2. Maastricht de plek voor debat en dialoog over Europa. Werk- en ontmoetingsbijeenkomsten voor een actief en kritisch debat en dialoog over actuele Europese vraagstukken.
3. Behoud en onderhoud van het in maart 2018 verkregen Europees Erfgoedlabel (EHL) en de daarmee samenhangende verplichtingen. In het partnerschap van Maastricht Working on Europe zal er specifieke aandacht zijn voor belangrijke transitievraagstukken, de valorisatie en fondsenwerving. Dit betekent dat er sprake zal zijn van een accentverschuiving van activiteiten van het lokale naar het (eu)regionale, nationale en Europese niveau, zowel qua locatie, samenwerkingspartners en impact van activiteiten.

De activiteiten rond het Verdrag van Maastricht geven invulling aan de provinciale verantwoordelijkheden direct voortvloeiend uit het Europees Erfgoedlabel waarvoor de Provincie intensief heeft gelobbyd bij het Rijk en de Europese Commissie.

Rol provincie: *ondersteuner, procesmanager, subsidient, partner, aanjager*

Kwaliteit

Het Limburgs belang is op alle relevante bestuurlijke niveaus (Rijk, interprovinciaal, buurlanden, euregios) optimaal gediend op zowel inhoud als kansen op financieel gebied (fondsen).

Kwaliteit (indicator)



Tijd

Conform planning.

Tijd (indicator)



Geld

De lasten dalen met € 0,33 mln. De belangrijkste wijzigingen zijn:

Bij GS-besluit van 12-9-2023 is een bedrag toegevoegd van € 0,05 voor procesmiddelen viering 5 mei 2024. Dekking vindt plaats uit de in het coalitieakkoord gereserveerde middelen.

Anderzijds dalen de kosten met € 0,36 mln. door inzet van Europese cofinancieringsmiddelen bij diverse projecten binnen de beleidsprogramma's.

Als gevolg van een lagere bijdrage aan Euregio Maas Rijn valt € 0,01 mln. vrij ten gunste van het resultaat.

Geld (indicator)



Wat mag het kosten?

In deze Najaarsnota 2023 wordt het programma Kwaliteit openbaar bestuur bijgesteld. Dit leidt tot een voordelig resultaat binnen dit programma van € 0,07 mln. Dit omdat de lasten per saldo dalen.

De lasten stijgen enerzijds als gevolg van projecten, indexering van de APPA-voorziening. Een belangrijk project is de 1e tranche van € 45.000 ten behoeve van de viering van de nationale bevrijdingsdag (80 jaar). De tweede tranche vindt plaats in 2024 (€ 355.000). De middelen zijn gereserveerd in het Coalitieakkoord 2023-2027. Anderzijds dalen de lasten als gevolg van de inzet van de stelpost cofinanciering Europese middelen.

Voor nadere details wordt verwezen naar de toelichtingen op productniveau bij 'Wat gaan we daarvoor doen? (Variabele Geld)'.
Bedragen x €1.000

| Exploitatie | Wijziging begroting 2023 Najaarsnota |
|--|---|
| Lasten | |
| 7 Kwaliteit openbaar bestuur | |
| 711 Rijks- en veiligheidstaken CdK | 58 |
| 712 Bestuurskracht en bestuurlijke organisatie | 241 |
| 713 Internationalisering en Public Affairs | -330 |
| 791 Kapitaallasten programma kwaliteit openbaar bestuur | -42 |
| Totaal 7 Kwaliteit openbaar bestuur | -74 |
| Totaal Lasten | -74 |
| Gerealiseerd saldo van baten en lasten | 74 |
| Stortingen | |
| 7 Kwaliteit openbaar bestuur | |
| 712 Bestuurskracht en bestuurlijke organisatie | 0 |
| 713 Internationalisering en Public Affairs | 0 |
| Totaal 7 Kwaliteit openbaar bestuur | 0 |
| Totaal Stortingen | 0 |
| Onttrekkingen | |
| 7 Kwaliteit openbaar bestuur | |
| 713 Internationalisering en Public Affairs | 0 |
| Totaal 7 Kwaliteit openbaar bestuur | 0 |
| Totaal Onttrekkingen | 0 |
| Mutaties reserves | 0 |
| Gerealiseerd resultaat | 74 |